

УДК 330.8

Н.М. Шелудько**НАСТАВНИК БАНКІРІВ***До 80-річного ювілею Михайла Івановича Савлука*

У статті окреслено віхи життєвого шляху, наукові здобутки та новаторський внесок у розвиток сучасної науки відомого вченого і талановитого педагога – доктора економічних наук, професора Михайла Івановича Савлука.

10 листопада виповнюється 80 років знаному педагогу і досліднику грошово-кредитних відносин Михайлу Івановичу Савлуку. Народився Михайло Іванович 1936 р. в поліському селі Лозниця Народицького району Житомирської області в працелюбній селянській родині. Своє перше випробування Михайло Іванович здолав уже за навчання в середній школі: в рідному селі була лише початкова школа і, щоб продовжити навчання в 5-му класі семилітньої школи, дітям потрібно було ходити до сусіднього села за чотири кілометри. І це за будь-якої погоди, навіть в темний період доби. З двадцяти дітей, які в 1948 р. закінчили 4-й клас, без вагань погодився вчитися в 5-му класі лише один Михайло Іванович, згодом до нього приєднався ще один учень. Аж до 1960-х вони були єдиними вихідцями з Лозниці, хто здобув середню та вищу освіту.

Закінчивши в 1954 р. середню школу №1 в смт Народичі, Михайло Іванович успішно склав вступні іспити і був зарахований до Київського фінансово-економічного інституту (нині – ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»). Михайло Іванович і сьогодні з теплотою згадує своїх вчителів: В.Є. Власенка, П.П. Немчинова,

І.П. Панащенко, Й.С. Пасхавера, П.В. Проскуріна, В.М. Федоренка, В.М. Суторміну та інших.

За роки навчання в інституті Михайло Іванович виявив високу наполегливість та здібності до вивчення економічних дисциплін і схильність до науково-дослідної роботи. У 1957 р. підготовлена ним праця зайняла перше місце на Київському міському конкурсі студентських наукових робіт, за що він був нагороджений Дипломами Пошани Міністерства України та ЦК ВЛКСМУ і путівкою на Всесвітній форум молоді і студентів у Москві.

Після закінчення інституту з відзнакою у 1958 р. за державним розподілом Михайло Іванович був запрошений Міністерством фінансів України на роботу в центральному апараті, де пропрацював два роки на посаді економіста в управлінні фінансування капітальних вкладень. Досвід цієї роботи допоміг йому переорієнтуватись у своєму професійному виборі на наукову роботу, і в 1960 р. він вступає до аспірантури при кафедрі грошового обігу і кредиту Київського інституту народного господарства. За роки навчання в аспірантурі виявив інтерес до вивчення теорії грошей і механізмів їх використання для збалансованого розвитку планової економіки, підготував і у 1964 р. успішно захистив кандидатську дисертацію. Після закінчення аспірантури був залишений на викладацьку роботу в КІНГУ.

Михайло Іванович розпочав свою науково-педагогічну діяльність з посади викладача кафедри грошового обігу та кредиту і пройшов усі щаблі професійного зростання: від старшого викладача до завідувача кафедри. Одночасно з викладацькою роботою постійно займається вдосконаленням організації та методичного забезпечення навчального процесу, працюючи на посадах заступника декана, декана факультету, проректора з навчально-методичної роботи, першого проректора КНЕУ, директора Української фінансово-банківської школи при КНЕУ. Михайло Іванович веде плідну науково-дослідну роботу. У 1986 р. в Ленінградському фінансово-економічному інституті він захистив докторську дисертацію на тему «Теоретичні засади та механізм забезпечення стабільності грошей».

М.І. Савлук – висококваліфікований викладач, чії лекції і друковані праці для студентів вирізняються високим науковим і методичним рівнем. За його безпосередньої участі підготовлені

тисячі фахівців з вищою освітою для фінансових і банківських установ України. Особливо слід відзначити вклад Михайла Івановича в перебудову змісту базової навчальної дисципліни «Гроші та кредит» відповідно до ринкової трансформації економіки. Він очолював підготовку нової навчальної програми з цієї дисципліни, яка була затверджена Міносвіти України як типова для економічних вузів. Під його керівництвом та за безпосередньої участі, вперше в Україні, підготовлено підручник з дисципліни «Гроші та кредит», який витримав 6 видань і одержав високу оцінку викладачів і студентів вузів України. За його участі підготовлено також навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Гроші та кредит». Він є автором та співавтором 106 публікацій, серед них: 16 монографій, 16 підручників та навчальних посібників, понад 40 статей в періодичних виданнях. Науковим працям М.І. Савлука властиві висока компетентність, актуальність проблематики досліджень, оригінальність думок, глибоке знання реальної дійсності, принциповість у відстоюванні своїх поглядів.

Тривалий час Михайло Іванович за сумісництвом співпрацював з Інститутом економіки НАН України та Інститутом економічного прогнозування НАН України (зараз – ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»), в тому числі з виконання цільових завдань Уряду, Мінфіну, НБУ з питань розбудови бюджетної, грошової, банківської систем України.

М.І. Савлук є наставником молодих кадрів, під його науковим керівництвом 9 аспірантів підготували і успішно захистили кандидатські дисертації. Був головою та членом спеціалізованих рад із захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня доктора економічних наук за спеціальністю «Гроші, фінанси і кредит».

М.І. Савлук надає відчутну допомогу вищим державним органам у розбудові грошової і банківської систем України. Він працював за сумісництвом радником з економічних питань Голів Національного банку України В.П. Матвієнка та В.А. Ющенко, брав активну участь у розробці проектів Законів «Про Національний банк України» та «Про банки і банківську діяльність». Як член Робочої групи з розробки проектів нормативних актів з питань здійснення грошової реформи 1996 р. плідно працював над концептуальною та нормативною підготовкою реформи. Багато разів виступав з доповідями на науково-практичних конференці-

ях, засіданнях круглого столу з питань грошово-кредитної політики та банківської справи, що організовувались Верховною Радою, Урядом та НБУ. Був членом Міжвідомчої аналітико-консультативної ради з питань розвитку продуктивних сил та виробничих відносин при Кабінеті Міністрів України (постанова Кабміну від 26.09.1996 № 1184) і брав активну участь у її роботі. Плідно співпрацює з Асоціацією Українських банків, надаючи консультативну допомогу її керівникам і фахівцям.

Михайло Іванович брав активну участь у громадському житті КНЕУ. Неодноразово обирався до керівних органів його громадських організацій, був членом Наукової ради університету та ради факультетів (кредитно-економічного, фінансово-економічного, заочного).

За багаторічну сумлінну і плідну працю Указом Президента України Савлуку Михайлу Івановичу присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», нагороджено Грамотою Верховної Ради України «За заслуги перед Українським народом» і Почесною грамотою Національного банку України.

За досягнення в галузі науки Академія економічних наук України нагородила М.І. Савлука «Золотою медаллю імені М.І. Туган-Барановського», а Академія наук вищої освіти України – медаллю «За успіхи в науково-педагогічній діяльності».

За досягнення в навчальній, науково-методичній та виховній роботі нагороджений трьома медалями, нагрудними знаками «Відмінник освіти України» Міносвіти України та «За отличные успехи в работе» колишнього Мінвузу СРСР, а також двома Почесними грамотами Міносвіти України та Почесною грамотою Мінвузу СРСР.

Високим професіоналізмом, компетентністю, вимогливістю до себе, принциповістю Михайло Іванович залишається взірцем для колег і учнів.

Основні праці з наукового доробку М.І. Савлука

1. Финансирование и кредитование строек : [монография] / [Н.Т. Берков, И.М. Галь, М.И. Савлук и др.]. – К. : Будівельник, 1979. – 295 с.
2. Критика буржуазных экономических теорий современного капитализма : [монография] / [Л.Г. Андреев, С.В. Мочерный, М.И. Са-

- влук и др.] ; под ред. И.Т. Майбороды. – К. : Вища школа, 1982. – 327 с.
3. Савлук М.И. Развитие марксистской теории денег в социалистическом обществе : [монография] / М.И. Савлук. – К. : Вища школа, 1982. – 184 с.
  4. Савлук М.И. Устойчивость денег и механизм ее обеспечения при социализме : [монография] / М.И. Савлук. – К. : Вища школа, 1986. – 142 с.
  5. Роль финансово-кредитного механизма в хозрасчетном стимулировании общественного производства : [монография] / [Д.А. Аллахвердян, Л.П. Евстигнеева, М.И. Савлук и др.] ; отв. ред. Д.А. Аллахвердян ; АН СССР, Ин-т экономики. – М. : Наука, 1987. – 200 с. – (Проблемы советской экономики).
  6. Финансово-кредитные рычаги интенсификации : [монография] / М.И. Савлук, А.Н. Поддерегин, А.Н. Мороз. – К. : Техніка, 1987. – 152 с. – (Работникам промышленности о новом хозяйственном механизме).
  7. Пути повышения роли финансового и кредитного механизмов в интенсификации производства : [монография] / [Ю.И. Кашин, О.Л. Рогова, М.И. Савлук и др.] ; АН СССР, Ин-т экономики. – М., 1988. – Из содерж.: Акционерное финансирование в новом хозяйственном механизме / М.И. Савлук, О.М. Савлук. – С. 134–144.
  8. Основы банковского дела : [монография] / [А.Н. Мороз, М.И. Савлук, И.И. Сивульский и др.] ; под ред. А.Н. Мороза. – К. : [Либра], 1994. – 330 с. – (Библиотека бизнесмена).
  9. Финансово-кредитні важелі регулювання економіки України в перехідний період : [монографія] / [А.І. Даниленко, М.І. Савлук, Н.М. Шелудько та ін. ; редкол.: А.І. Даниленко (відп. ред.) та ін.] ; НАН України, Ін-т економіки. – К., 1998. – 243 с.
  10. Роль банківської системи України в забезпеченні економічного зростання / М.І. Савлук, С.М. Савлук // Розвиток фінансового сектора та економічне зростання : [монографія] / НАН України, Ін-т економіки ; [редкол.: А.І. Даниленко (відп. ред.) та ін.]. – К., 2001. – С. 160–187.
  11. Доходи та заощадження в перехідній економіці України : [монографія] / [В. Бандера, В. Буняк, М. Савлук та ін.] ; за ред. С. Панчишина, М. Савлука ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 407 с.
  12. Финансово-кредитні методи державного регулювання економіки : монографія / [А.І. Даниленко, М.І. Савлук, Н.М. Шелудько та ін.] ;

- за ред. А.І. Даниленка ; Ін-т економіки НАН України. – К., 2003. – 416 с.
13. Інфляція та фінансові механізми її регулювання : [монографія] / [А.І. Даниленко, М.І. Савлук, Н.М. Шелудько та ін.] ; за ред. А.І. Даниленка ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2007. – 400 с.
  14. Михайло Іванович Туган-Барановський: особистість, творча спадщина і сучасність : [монографія] / [О.О. Шубін, М.Г. Чумаченко, М.І. Савлук та ін.] ; під заг. ред. О.О. Шубіна, А.А. Садекова ; М-во освіти і науки України, Донец. держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк : Каштан, 2007. – 356 с.
  15. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку : у 3 т. [монографія] / Ін-т економіки та прогнозування НАН України ; за ред. А.І. Даниленка. – К. : Фенікс, 2008. – Т. 2 : Механізми грошового та фондового ринків і їх вплив на розвиток економіки України / [М.І. Савлук, Н.М. Шелудько, О.І. Береславська та ін.]. – 442 с.
  16. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в Україні: проблеми та шляхи посилення взаємозв'язку : монографія / [А.І. Даниленко, М.І. Савлук, Н.М. Шелудько та ін.] ; за ред. А.І. Даниленка ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2010. – 456 с.
  17. Савлук М., Стремський П. Про методи вивчення міграції грошей / П. Стремський, М. Савлук // Економіка Радянської України. – 1963. – № 4. – С. 72–78.
  18. Савлук М.И. О природе кредитных денег / М.И. Савлук // Деньги и кредит. – 1982. – № 3. – С. 34–40.
  19. Савлук М.И. Некоторые вопросы взаимосвязи кредита и денежного оборота / М.И. Савлук // Деньги и кредит. – 1984. – № 10. – С. 28–35.
  20. Савлук М.И. О профессионально-практических аспектах формирования банкиров / М.И. Савлук // Деньги и кредит. – 1992. – № 8. – С. 23–26
  21. Савлук М.І. Роль банківської системи в реформуванні економіки України / М.І. Савлук // Фінанси України. – 1996. – № 6. – С. 38–45.
  22. Савлук М. Грошово-кредитна політика як фактор економічної стабілізації в Україні / М. Савлук // Вісник Національного банку України. – 1997. – № 8. – С. 50–56.
  23. Савлук М.І. Нова національна валюта гривня працює на економіку України / М.І. Савлук // Фінанси України. – 1997. – № 2. – С. 20–28.

24. Савлук М.І. Загроза нового фінансового обвалу і як її уникнути / М.І. Савлук // Финансовые услуги. – 1998. – № 7–8. – С. 28–32.
25. Савлук М. Про деякі процеси в монетарній сфері України після грошової реформи / М. Савлук // Вісник Національного банку України. – 1998. – № 7. – С. 42–43.
26. Савлук М. Збереження незалежного статусу НБУ – невідкладне завдання державної ваги / М. Савлук // Вісник Національного банку України. – 1999. – №9. – С. 24–26.
27. Савлук М., Сугоняко О. Що заважає банкам кредитувати реальну економіку? / М. Савлук, О. Сугоняко // Вісник Національного банку України. – 1999. – № 12. – С. 24–26.
28. Савлук М., Дорофєєва Н. Чи спроможна Україна повернути борги за вкладами населення до Ощадного банку та Держстраху колишнього СРСР? / М. Савлук, Н. Дорофєєва // Вісник Національного банку України. – 2001. – № 10. – С. 5–7.
29. Савлук М. Довіра населення як чинник ефективної банківської діяльності / М. Савлук // Вісник Національного банку України. – 2003. – № 8. – С. 8–10.
30. Савлук М. Електронні гроші: сутність та порівняльний аналіз якісних властивостей / М. Савлук // Вісник Національного банку України. – 2004. – №11. – С. 10–14.

Транслітерований список джерел

1. Finansirovanie i kreditovanie stroek : [monografiya] / [N.T. Berkov, I.M. Gal', M.I. Savluk i dr.]. – K. : Budivel'nik, 1979. – 295 s. [in Russian]
2. Kritika burzhuaznykh ekonomicheskikh teorii sovremennogo kapitalizma : [monografiya] / [L.G. Andreev, S.V. Mochernyi, M.I. Savluk i dr.]; pod red. I.T. Maiborody. – K. : Vishcha shkola, 1982. – 327 s. [in Russian]
3. Savluk M.I. Razvitie marksistskoi teorii deneg v sotsialisticheskom obshchestve : [monografiya] / M.I. Savluk. – K. : Vishcha shkola, 1982. – 184 s. [in Russian]
4. Savluk M.I. Ustoichivost' deneg i mekhanizm ee obespecheniya pri sotsializme : [monografiya] / M.I. Savluk. – K. : Vishcha shkola, 1986. – 142 s. [in Russian]
5. Rol' finansovo-kreditnogo mekhanizma v khozraschetnom stimulirovanii obshchestvennogo proizvodstva : [monografiya] / [D.A. Al-lakhverdyan, L.P. Evstigneeva, M.I. Savluk i dr.]; otv. red. D.A. Al-lakhverdyan; AN SSSR, In-t ekonomiki. – M. : Nauka, 1987. – 200 s. – (Problemy sovetskoi ekonomiki) [in Russian]

6. Finansovo-kreditnye rychnagi intensifikatsii : [monografiya] / M.I. Savluk, A.N. Podderegin, A.N. Moroz. – K. : Tekhnika, 1987. – 152 s. – (Rabotnikam promyshlennosti o novom khozyaistvennom mekhanizme) [in Russian]
7. Puti povysheniya roli finansovogo i kreditnogo mekhanizmov v intensifikatsii proizvodstva : [monografiya] / [Yu.I. Kashin, O.L. Rogova, M.I. Savluk i dr.]; AN SSSR, In-t ekonomiki. – M., 1988. – Iz so-derzh.: Aktsionerhoe finansirovanie v novom khozyaistvennom mekhanizme / M.I. Savluk, O.M. Savluk. – S. 134–144. [in Russian]
8. Osnovy bankovskogo dela : [monografiya] / [A.N. Moroz, M.I. Savluk, I.I. Sivul'skii i dr.]; pod red. A.N. Moroza. – K. : [Libra], 1994. – 330 s. – (Biblioteka biznesmena) [in Russian]
9. Finansovo-kredytni vazheli reguljuvannja ekonomiky Ukrai'ny v perehidnyj period : [monografija] / [A.I. Danylenko, M.I. Savluk, N.M. Shelud'ko ta in.]; redkol.: A.I. Danylenko (vidp. red.) ta in.]; NAN Ukrai'ny, In-t ekonomiky. – K., 1998. – 243 s. [in Ukrainian]
10. Rol' bankivs'koi' systemy Ukrai'ny v zabezpechenni ekonomichnogo zrostannja / M.I. Savluk, S.M. Savluk // Rozvytok finansovogo sektora ta ekonomichne zrostannja : [monografija] / NAN Ukrai'ny, In-t ekonomiky; [redkol.: A.I. Danylenko (vidp. red.) ta in.]. – K., 2001. – S. 160–187. [in Ukrainian]
11. Dohody ta zaoshhadzhennja v perehidnij ekonomici Ukrai'ny : [monografija] / [V. Bandera, V. Bunjak, M. Savluk ta in.]; za red. S. Panchyshyna, M. Savluka; L'viv. nac. un-t im. Ivana Franka. – L. : LNU im. Ivana Franka, 2003. – 407 s. [in Ukrainian]
12. Finansovo-kredytni metody derzhavnogo reguljuvannja ekonomiky : monografija / [A.I. Danylenko, M.I. Savluk, N.M. Shelud'ko ta in.]; za red. A.I. Danylenka; In-t ekonomiky NAN Ukrai'ny. – K., 2003. – 416 s. [in Ukrainian]
13. Infljacija ta finansovi mehanizmy ii' reguljuvannja : [monografija] / [A.I. Danylenko, M.I. Savluk, N.M. Shelud'ko ta in.]; za red. A.I. Danylenka; NAN Ukrai'ny, In-t ekonomiky ta prognozuvannja. – K., 2007. – 400 s. [in Ukrainian]
14. Myhajlo Ivanovych Tugan-Baranovs'kyj: osobystist', tvorcha spadshhyna i suchasnist' : [monografija] / [O.O. Shubin, M.G. Chumachenko, M.I. Savluk ta in.]; pid zag. red. O.O. Shubina, A.A. Sadjekova; M-vo osvity i nauky Ukrai'ny, Donec. derzh. un-t ekonomiky i torgivli im. M. Tugan-Baranovs'kogo. – Donec'k : Kashtan, 2007. – 356 s. [in Ukrainian]
15. Finansovo-monetarni vazheli ekonomichnogo rozvytku : u 3 t. [monografija] / In-t ekonomiky ta prognozuvannja NAN Ukrai'ny; za red. A.I. Danylenka. – K. : Feniks, 2008. – T. 2 : Mehanizmy groshovogo ta

- fondovogo rynkiv i i'h vplyv na rozvytok ekonomiky Ukrainy / [M.I. Savluk, N.M. Shelud'ko, O.I. Bereslavs'ka ta in.]. – 442 s. [in Ukrainian]
16. Fiskal'no-bjudzhetna ta groshovo-kredytna polityka v Ukraini: problemy ta shljahy posylennja vzajemozv'jazku : monografija / [A.I. Danylenko, M.I. Savluk, N.M. Shelud'ko ta in.] ; za red. A.I. Danylenka ; NAN Ukrainy, In-t ekonomiky ta prognozuvannja. – K., 2010. – 456 s. [in Ukrainian]
  17. Savluk M., Strem's'kyj P. Pro metody vyvchennja migracii' groshej / P. Strem's'kyj, M. Savluk // Ekonomika Radjans'koi' Ukrainy. – 1963. – № 4. – S. 72–78. [in Ukrainian]
  18. Savluk M.I. O prirode kreditnyh deneg / M.I. Savluk // Den'gi i kredit. – 1982. – № 3. – S. 34–40. [in Russian]
  19. Savluk M.I. Nekotorye voprosy vzaimosvjazi kredita i denezhnogo oborota / M.I. Savluk // Den'gi i kredit. – 1984. – № 10. – S. 28–35. [in Russian]
  20. Savluk M.I. O professional'no-prakticheskikh aspektah formirovanija bankirov / M.I. Savluk // Den'gi i kredit. – 1992. – № 8. – S. 23–26. [in Russian]
  21. Savluk M.I. Rol' bankivs'koi' systemy v reformuvanni ekonomiky Ukrainy / M.I. Savluk // Finansy Ukrainy. – 1996. – № 6. – S. 38–45. [in Ukrainian]
  22. Savluk M. Groshovo-kredytna polityka jak faktor ekonomichnoi' stabilizacii' v Ukraini / M. Savluk // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 1997. – № 8. – S. 50–56. [in Ukrainian]
  23. Savluk M.I. Nova nacional'na valjuta gryvnja pracujuje na ekonomiku Ukrainy / M.I. Savluk // Finansy Ukrainy. – 1997. – № 2. – S. 20–28. [in Ukrainian]
  24. Savluk M.I. Zagroza novogo finansovogo obvalu i jak ii' unyknyty / M.I. Savluk // Fynansovyje uslugy. – 1998. – № 7–8. – S. 28–32. [in Ukrainian]
  25. Savluk M. Pro dejaki procesy v monetarnij sferi Ukrainy pislja groshovoi' reformy / M. Savluk // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 1998. – № 7. – S. 42–43. [in Ukrainian]
  26. Savluk M. Zberezhennja nezalezhnogo statusu NBU – nevidkladne zavdannja derzhavnoi' vagy / M. Savluk // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 1999. – № 9. – S. 24–26. [in Ukrainian]
  27. Savluk M., Sugonjako O. Shho zavazhaje bankam kredytuvaty real'nu ekonomiku? / M. Savluk, O. Sugonjako // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 1999. – № 12. – S. 24–26. [in Ukrainian]
  28. Savluk M., Dorofjejeva N. Chy spromozhna Ukraina povernuty borgy za vkladamy naselennja do Oshhadnogo banku ta Derzhstrahu

- kolysn'ogo SRSR? / M. Savluk, N. Dorofjejeva // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 2001. – № 10. – S. 5–7. [in Ukrainian]
29. Savluk M. Dovira naselennja jak chynnyk efektyvnoi' bankivs'koi' dijal'nosti / M. Savluk // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 2003. – № 8. – S. 8–10. [in Ukrainian]
  30. Savluk M. Elektronni groshi: sutnist' ta porivnjal'nyj analiz jakisnyh vlastyvostej / M. Savluk // Visnyk Nacional'nogo banku Ukrainy. – 2004. – № 11. – S. 10–14. [in Ukrainian]

Одержано 5.10.2016 р.